

Στη λιθογραφία απεικονίζεται η Ναυμαχία στα Δαρδανέλια το 1912. Λίγα λόγια για το ιστορικό μπορείτε να δείτε πιο κάτω:

Την παραμονή, το βράδυ της Τετάρτης 17 Δεκεμβρίου 1912, σύμφωνα με τη διήγηση του παρόντος Τούρκου Πλωτάρχη Χασάν Σαμί Μπέη, οι Τούρκοι αξιωματικοί έγραψαν τις διαθήκες τους και αποσύρθηκαν νωρίς για ύπνο ώστε να είναι ακμαίοι το πρωί. Τα ξημερώματα, ο Μουεζίνης κάλεσε τα πληρώματα γονατιστά να προσευχηθούν. Αμέσως μετά, ο Τουρκικός στόλος απέπλευσε. Το πρωί της Τρίτης 16 Δεκεμβρίου στις 8 η ώρα με

καλό καιρό και ήσυχη θάλασσα, άρχισε η έξοδος του Τουρκικού στόλου από τα Στενά. Οι καπνοί του εξερχόμενου από τα Δαρδανέλια Τουρκικού στόλου φαινονταν καθαρά. Τα ελληνικά ελαφρά σκάφη που περιπολούσαν στην περιοχή έστειλαν μήνυμα στην ναυαρχίδα ειδοποιώντας την για την έξοδο. Η αναφορά "ΕΧ ΕΧ ΕΧ" (εχθρός εν όψει) διέτρεξε όλα τα ελληνικά πλοία. Στον τουρκικό στόλο προηγούνταν το καταδρομικό Μετζιτιέ και τρία αντιτορπιλλικά και ακολουθούσαν τα θωρηκτά Χαϊρεντιν Μπαρμπαρόσα (ναυαρχίδα), Τουργούτ Ρεΐς, Μεσουντιέ και Ασάρι-ι-Τεφικ. Στο τέλος βρίσκονταν 5 αντιτορπιλλικά και πλωτό νοσοκομείο σε γραμμή παραγωγής.

Ο ελληνικός στόλος με επικεφαλής την ναυαρχίδα θωρηκτό Αβέρωφ, ακολουθούμενη από τα θωρηκτά Ύδρα, Σπέτσες, αρχηγίδα του Μοιράρχου Πλοιάρχου Πέτρου Γκίνη και Ψαρά, και από πίσω τα αντιτορπιλλικά Αετός, Ιέραξ, Λέων και Πάνθηρ (τα αποκαλούμενα Θηρία) έσπευσε να συναντήσει τον αντίπαλο στόλο.

Τα τέσσερα τουρκικά θωρηκτά με την έξοδό τους έστριψαν δεξιά παραπλέοντας το ακρωτήριο της Έλλης (επειδή δεν ήθελαν να απομακρυνθούν από τα φρούρια της ακτής), ενώ τα ελληνικά στράφηκαν προς συνάντησή τους. Οι δύο στόλοι ήρθαν αντιμέτωποι στις 09:00 σε διάταξη μάχης και απόσταση 17 χλμ. Σε αυτό το σημείο ο ναύαρχος Κουντουριώτης σήμανε πολεμική έγερση και εξέπεμψε το παρακάτω ιστορικό σήμα προς τον στόλο:

Το ιστορικό σήμα επίθεσης φέρεται στο πρυμναίο κατάστρωμα του Θ/Κ Αβέρωφ.

Με την βοήθειαν του Θεού, τας ευχάς του Βασιλέως μας και εν ονόματι του Δικαίου, πλέω μεθ' ορμής ακαθέκτου και με την πεποίθησιν της νίκης κατά του εχθρού του Γένους.

Ο ελληνικός στόλος δεν έβαλε πρώτος για να κάνει οικονομία πυρομαχικών. Ώρα 09:05 υψώνεται στο Αβέρωφ το προειδοποιητικό σήμα "αρχίσατε πυρ συγχρόνως μετά του Ναυάρχου". Στις 09:22 ο τουρκικός στόλος άνοιξε πρώτος πυρ από απόσταση 12.500 μ., ενώ ο ελληνικός περίμενε 3 λεπτά ανοίγοντας πυρ στις 09:25 από απόσταση 12.000 μ. Τα τουρκικά θωρηκτά έβαλλαν κυρίως εναντίον του Αβέρωφ με ταχύ πυρ αλλά χωρίς επιτυχία, ενώ και το Αβέρωφ δεν έκανε ακριβείς βολές.

Ο ελιγμός Ταύ. Τα πλοία του γαλάζιου στόλου, περνώντας μπροστά από τα εχθρικά, μπορούν να βάλουν με όλα τα όπλα στην πρύμη και την πλώρη τους, ενώ του κόκκινου στόλου τα δύο πρώτα, μόνο με τα πρόσθια πυροβόλα.

Στις 09:35 με την απόσταση των δύο στόλων στα 9.500 μ. ο Κουντουριώτης αποδέσμευσε τον στόλο από τις κινήσεις της ναυαρχίδας του υψώνοντας την σημαία "Ζ" (κινούμαι ανεξάρτητα), και εκμεταλλευόμενος την μεγαλύτερη ταχύτητα του Αβέρωφ όρμησε ακάθεκτος με ταχύτητα 21 κόμβων, διαγράφοντας τόξο μπροστά από την γραμμή του τουρκικού στόλου με σκοπό να υπερφαλαγγίσει τα τουρκικά θωρηκτά και να τα βάλει μεταξύ των πυρών του Αβέρωφ και των υπολοίπων ελληνικών θωρηκτών. Αυτός ο ελιγμός λέγεται «Ταύ» και πραγματοποιήθηκε με επιτυχία από τα Ιαπωνικά θωρηκτά εναντίον των Ρώσων στην ναυμαχία της Τσουσίμα. Καθώς η ταχύτητα της θωρηκτής μοίρας τύπου Ύδρα ήταν μικρή (14 κόμβοι), το Αβέρωφ υπερφαλάγγισε τον εχθρό μόνο του και ανάμεσα σε πυκνά πυρά του Τουρκικού στόλου και των απέναντι φρουριών έφτασε σε απόσταση 2.850 μ. από τον αντίπαλο. Οι Τούρκοι, όταν κατάλαβαν ότι ο ελιγμός θα εκτελούνταν με απόλυτη επιτυχία, έκαναν διαδοχική στροφή 160ο και μπήκαν με φοβερή αταξία ξανά στα Στενά, κάτω από την κάλυψη των επάκτιων πυροβόλων των φρουριών Σεντούλμπαχιρ και Κουμκαλέ.

Ο φορτωτήρας του Αβέρωφ διάτρητος από τα εχθρικά πυρά. Εθνικό Ιστορικό Μουσείο, Αθήνα

Πρώτο έκανε μεταβολή το Χαϊρεντίν Μπαρμπαρόσα στις 09:50 ακολουθούμενο από τα υπόλοιπα αλλά έτσι τα τουρκικά πλοία βρέθηκαν πολύ κοντά το ένα στο άλλο, με αποτέλεσμα να μην μπορούν να χρησιμοποιήσουν τα πυροβόλα τους και να μειωθεί η ταχύτητά τους στους 10 κόμβους. Ο σχηματισμός βαλλόταν συνεχώς από το Αβέρωφ και τα άλλα θωρηκτά, που στο μεταξύ πλησίασαν τον Τουρκικό στόλο σε απόσταση 4100 μ. Στις 09:55 το Μπαρμπαρόσα δέχτηκε πλήγμα στο κατάστρωμα της πρύμνης και λίγο αργότερα ένα άλλο βλήμα διαπέρασε τον πυργίσκο της πρύμνης και προκάλεσε ζημιές και στους λέβητες. Τα Τουρκοούτ Ρεΐς και Μετζιτιέ είχαν μικρότερες ζημιές. Όμως η ταχύτητα πυρός του Αβέρωφ είχε ελαττωθεί και δεχόταν τα πυρά των θωρηκτών και των φρουρίων που είχε πλησιάσει κατά την εκτέλεση του ελιγμού, κι έτσι εγκατέλειψε την καταδίωξη. Η ναυμαχία έληξε στις 10:17 με τον τουρκικό στόλο να εξακολουθεί να είναι αποκλεισμένος μέσα στα Στενά στα αγκυροβόλια του Τσανάκκαλε και του Σεντούλμπαχιρ.

Σε όλη τη διάρκεια της εμπλοκής το θωρηκτό Αβέρωφ έριξε 127 βλήματα ενώ θα μπορούσε να εκτοξεύσει τετραπλάσια, γιατί κατά τη διάρκεια της ανεξάρτητης δράσης του τα πυροβόλα του έπαθαν προσωρινή εμπλοκή. Επίσης δέχτηκε τέσσερα βλήματα μεγάλου διαμετρήματος και δεκαπέντε μικρού, αλλά οι ζημιές που υπέστη ήταν ελάχιστες. Η πρώτη τουρκική μοίρα που, βγαίνοντας από τα Στενά έστριψε προς την Τένεδο, χωρίς να ακολουθήσει τα θωρηκτά, συνάντησε ομάδα ελληνικών πλοίων και επέστρεψε στον Ελλήσποντο μετά από μια μικρή ανταλλαγή πυρών.

Απώλειες

Οι απώλειες των Τούρκων ήταν 7 νεκροί και αρκετοί τραυματίες από το Barbarossa το οποίο υπέστη σημαντικές ζημιές στους λέβητες και το πυροβόλο των 280 χιλ. αχρηστεύτηκε εντελώς. Επιπλέον το Torgut Reis μέτρησε 51 νεκρούς και 40 τραυματίες που μεταφέρθηκαν στο νοσοκομειακό πλοίο Ρεσίτ Πασάς. Οι απώλειες του ελληνικού στόλου ήταν 2 άντρες του πληρώματος νεκροί και 5 τραυματίες, ενώ τραυματίστηκε και ένας ακόμη άντρας από το Σπέτσαι.

Η επόμενη μέρα

Την επόμενη ημέρα ο Κουντουριώτης έστειλε την αναφορά του στο Υπουργείο των Ναυτικών. Ο παράτολμος ελιγμός του θεωρήθηκε ασυλλόγιστος ηρωισμός, και ακόμη και ο βασιλιάς Γεώργιος Α' του τηλεγράφησε συστήνοντάς του σύνεση και ψυχραιμία. Το Αβέρωφ ήταν η ισχυρότερη μονάδα του στόλου και πιθανή απώλειά του θα ανέτρεπε τον συσχετισμό δυνάμεων μεταξύ των δύο στόλων. Τον ελιγμό του Κουντουριώτη δικαιολόγησε ο αντίπαλός του Ραμίζ Μπέης στο ναυτοδικείο όταν παραπέμφθηκε για την υποχώρηση από την ναυμαχία, όπου απολογούμενος είπε ότι, αν δεν έστρεφε για να απομακρυνθεί, θα βρισκόταν μεταξύ δύο πυρών από τον Ελληνικό στόλο που θα τον εκμηδένιζαν. Ο Τούρκος ναύαρχος αθώωθηκε, καθόσον ο προϊστάμενός του υπουργός τον είχε διατάξει εγγράφως να μην εκθέσει το στόλο σε θανατηφόρα πυρά.